

Sygn. akt I NSW 518/20

POSTANOWIENIE

Dnia 31 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Janusz Niczyporuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Antoni Bojańczyk

SSN Aleksander Stępkowski

w sprawie z protestu wyborczego P. S.
przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,
przy udziale Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej i Prokuratora
Generalnego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 31 lipca 2020 r.

pozostawia protesty bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W dniu 15 lipca 2020 r. P. S. wystąpił z protestem wyborczym, w którym stwierdził, że w wyborach prezydenckich 2020 na Malcie nie utworzono obwodu do głosowania. W efekcie tego, obywatelka polska – A. S., została pozbawiona możliwości oddania głosu, co skutkowało pozbawieniem jej czynnego prawa wyborczego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Protest przeciwko ważności wyborów prezydenckich ma podstawy konstytucyjne. Zgodnie z art. 129 ust. 2 Konstytucji RP, wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej na zasadach określonych w ustawie. Zasady te określono w art. 82 i art. 83 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz.U. 2019, poz. 684, dalej: k.wyb.) oraz - w odniesieniu do wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej - w przepisach szczególnych art. 321-323 k.wyb.

Zgodnie z art. 82 § 1 k.wyb., przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu: 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub 2) naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Wymagania formalne protestu określono w art. 321 k.wyb. Zgodnie z art. 321 § 3 k.wyb. wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty.

2. W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreślano, że protest wyborczy jest środkiem o indywidualno- konkretnym charakterze. Może być wniesiony wyłącznie przez podmioty bezpośrednio uczestniczące w wyborach, a jego przedmiotem mogą być tylko naruszenia, które miały miejsce w konkretnej sytuacji doświadczonej przez protestującego. Protest nie może mieć charakteru abstrakcyjnego, czyli stawiać ogólnych zarzutów, co do potencjalnych naruszeń prawa wyborczego, które nie mają żadnego związku z osobą wnoszącą ten protest, Gdyby intencją ustawodawcy było umożliwienie inicjowania abstrakcyjnej kontroli ważności wyborów, to upoważniłby do wnoszenia protestów podmioty publiczne tradycyjnie stojące na straży interesu publicznego: Prokuratora Generalnego, Rzecznika Praw Obywatelskich, Prezydenta RP itd. (por. postanowienie SN z dnia 18 lipca 2019 r., I NSW 39/19).

Postępowanie w sprawie protestu wyborczego ma na celu zapewnienie wyborcom ochrony prawnej przed przestępstwami i deliktami wyborczymi, które utrudniają lub uniemożliwiają im korzystanie z praw wyborczych w nieskrępowany i efektywny sposób. Chroniony protestem interes wyborcy i jego realizacja jest w fundamentalny sposób związana z obwodem i działaniem obwodowej komisji wyborczej, w której spisie figuruje konkretny wyborca.

Zarzuty stawiane w rozpoznawanym proteście wyborczym nie dotyczą okoliczności, których doświadczył sam protestujący, ale są formułowane niejako w zastępstwie innej osoby. Nie wiążą się zatem w żaden sposób z prawami wyborczymi wnoszącego protest i w tym wymiarze mają charakter całkowicie abstrakcyjny.

Osobą uprawnioną do wniesienia protestu w sprawie naruszeń opisanych przez skarżącego byłaby osoba, której faktycznie - jak twierdzi - uniemożliwiono oddanie głosu w wyborach Prezydenta RP. Osoba ta nie skorzystała jednak z przysługującego jej prawa, a skarżący nie może jej w tym skutecznie zastępować.

Z powyższych względów, działając na podstawie art. 322 § 1 k.wyb., Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.